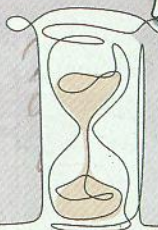

СКАРБНИЦЯ НАРОДНИХ КАЗОК

Мандрівка перша

Заглядає в шибу казка
сивими очима,
материнська добра ласка
в неї за плечима.

Василь Симоненко

ФОЛЬКЛОР – ДЖЕРЕЛО НАРОДНОЇ МУДРОСТІ

Пригадаймо, що в далекій давнині, коли люди ще не вміли читати й писати, почала народжуватися і розвиватися усна народна творчість. Наші давні предки прагнули зрозуміти навколишній світ, спостерігали за явищами природи, поведінкою звірів і птахів. Їх цікавили земля й небо, сонце й місяць, вітер і дощ, а найбільше — сама людина, спосіб її життя, таємниці душі.

Свої спостереження, думки, почуття і мрії давні люди відображали в різних творах. Так почали своє життя **прислів'я, приказки, скоромовки, приповідки, дражнилки, лічилки, загадки, пісні, казки, легенди.**

Схема «Квітка фольклору»

Усе це різновиди усної народної творчості, яку часто називають одним словом — **фольклор** (від англійських слів: *folk* — народ і *lore* — мудрість). Якщо у творів літератури є один або кілька авторів, то **фольклор** — це **колективне мистецтво усного слова**, тобто різноманітні фольклорні зразки творилися багатьма людьми.

1. Пригадайте, що ви знаєте про фольклор із початкової школи. Які фольклорні твори ви читали? А які з них вам сподобались найбільше?
2. Коли виникла усна народна творчість?
3. Поясніть, що таке фольклор. Від яких англійських слів походить це слово?
4. Розгляньте схему «Квітка фольклору». Про що вона розповідає? Яких пелюсток не вистачає в цій квітці?
5. Поміркуйте над висловом відомого українського поета XIX століття Павла Грабовського про фольклор: «*Се — джерело, з якого на здоров'я довго ще будуть пити нащадки*». Як ви його розумієте?

У СВІТІ НАРОДНОЇ КАЗКИ

Із найдавніших часів у всіх куточках нашої планети цінують **народні казки — захопливі розповіді про вигадані події, створені народною фантазією**. Ці історії, як і всі фольклорні твори, не мають одного автора — їх розповідали талановиті люди з народу й передавали з вуст у вуста: батьки — дітям, а ті — своїм дітям. Тривалий час вони подорожували від села до міста, від однієї країни до іншої, поки не були записані в рукописи, звідки й потрапили до книжок.

У казках відобразились віра людини в перемогу добра над злом, у силу кохання та дружби, захоплення такими рисами характеру, як кмітливість, мужність, працелюбність. Казки допомагали людям зазирнути в майбутнє. Пригадайте летючі кораблі або килими, які немов підказували

Обкладинка видання із серії «Казки народів світу» (видавництво «Веселка»)

дослідникам шлях до відкриття літаків. Або ж чарівні дзеркала, чимось схожі на сучасні комп'ютери чи смартфони. Казкові вигадки розвивали фантазію людей, пробуджували їхній розум, спонукали до науково-технічної творчості.

Якщо ви уважно читали різні казки, то помітили, що будуються вони майже однаково: мають **традиційний зачин** («Живе колись...», «За давніх часів...», «В одному селі...»), **основну частину**, де йдеться про події та дійових осіб, і **щасливу кін-**

цівку. Напевно, ви вже знаєте, що в казках часто трапляються **повтори подій** (особливо триразові). Наприклад, часто герой або героїня тричі долає якісь перешкоди.

За змістом народні казки поділяють на **три групи**. Найдавнішими є **казки про тварин**, у яких діють звірі, що передають певні людські риси (наприклад, лисиця — хитрість, заєць — боягузтво).

У **чарівних казках** розповідається про пригоди героїв, наділених надзвичайними силою та здібностями. Їм завжди випадає на долю вирішення складних завдань. Такі казки населені фантастичними істотами (**чарівниками, феями, відьмами, велетнями**), у них трапляється і чимало чудодійних предметів (**цілюща вода, чоботи-скороходи, чарівний клубок та інші**).

Є ще й так звані **побутові казки**, в яких зображено повсякденне життя. Головними героями цих історій найчастіше є вихідці з простого народу (селяни, ремісники, дроворуби).

1. Які казки і чому називають народними?
2. Розгляньте сторінки цієї чарівної книжки. Про що вони нагадують? Як би ви назвали кожну з них?

3. Які казки вважають найдавнішими? Хто є їх персонажами?
4. У чому полягають особливості чарівних казок?
5. Продовжте речення: **Побутові казки — це...**
6. Наведіть приклади прочитаних вами казок народів світу. Пригадайте їх батьківщину. До якої групи вони належать? Обґрунтуйте свою думку.
7. Чим, на ваш погляд, народні казки так приваблюють дітей і дорослих?
8. Які народні казки ви можете назвати своїми улюбленими? Пригадайте, які почуття вони викликали у вас, коли вперше почули або прочитали їх.
9. Чи знаєте ви, кому ми завдячуємо тим, що казки, народжені дуже давно, дійшли до наших днів?

Українські стежини зарубіжної літератури

Українське видавництво «**Веселка**» подарувало юним читачам чудову серію книжок під назвою «Казки народів світу», до якої увійшли найкращі казки про тварин, чарівні й побутові. Прекрасно ілюстровані книжки із цієї серії видавалися впродовж багатьох років. А в 2016 році побачили світ «Казки кримських татар». Запитуйте ці книжечки в бібліотеках, а деякі казки із серії ви можете прочитати на сайті **Дерево казок**.